

Вноситься
Кабінетом Міністрів України

В. ГРОЙСМАН

“ ”

2017 р.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про енергетичну ефективність

Цей Закон визначає правові та організаційні засади діяльності у сфері забезпечення енергетичної ефективності і спрямований на створення умов для зменшення споживання енергії.

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) верифікація – процедура підтвердження обсягів економії енергії та/або витрат на енергію шляхом зіставлення обсягів споживання, вимірених та/або розрахованих до та після впровадження енергоефективних заходів та проектів із забезпеченням нормалізації зовнішніх умов у відповідності до державних стандартів та норм;

2) виконавець енергосервісу – фізична або юридична особа, яка здійснює енергосервіс відповідно до договору;

3) вимога до екодизайну – будь-яка вимога стосовно продукту, пов'язаного зі споживанням енергії, чи проектування такого продукту, призначена для поліпшення його екологічних характеристик, або будь-яка вимога до надання інформації щодо екологічних аспектів цього продукту;

4) добровільні угоди – угоди, що укладаються суб'єктами господарювання та органами державної влади, органами місцевого самоврядування і містять зобов'язання сторін щодо досягнення визначених цілей у сфері енергоефективності та здійснення енергоефективних заходів;

5) екодизайн – інтеграція екологічних аспектів у проектування продукту, пов'язаного зі споживанням енергії, з метою поліпшення екологічних характеристик такого продукту протягом всього його життєвого циклу;

6) економія енергії – обсяг скорочення споживання енергії, який визначається шляхом зіставлення обсягів споживання, вимірених та/або розрахованих до та після впровадження енергоефективних заходів та проектів із забезпеченням нормалізації зовнішніх умов у відповідності до державних стандартів та норм;

7) енергетика – галузь економіки, яка охоплює здійснення діяльності з видобування, виробництва, транспортування, зберігання, передачі, розподілу та постачання енергії;

8) енергетична ефективність – співвідношення між обсягом вироблених благ (результатів діяльності (функціонування), виробленої продукції (товарів, робіт, послуг) та енергії) і обсягом енергії, використаної для виробництва таких благ;

9) енергетичний аудит – процес збору та аналізу інформації щодо енергетичних характеристик будівель або груп будівель, процесів виробництва товарів (надання послуг, виконання робіт), обладнання, результатом якого є визначення та розрахунок економічно обґрунтованих можливостей та надання рекомендацій щодо скорочення споживання енергії або запобігання зростанню витрат енергії, які відображаються у звіті за результатами енергетичного аудиту;

10) енергія – всі види палива та енергії, які використовуються в національній економіці, в тому числі природний газ, вугілля, нафта, нафтопродукти, скраплений газ, відновлювані джерела енергії, тепла енергія, електрична енергія;

11) енергетичний аудитор – фізична особа, що кваліфікована в установленому законодавством порядку та має право на здійснення енергетичного аудиту;

12) енергетичне маркування - інформування споживача про рівень ефективності споживання продуктом енергетичних та інших основних ресурсів, а також надання додаткової інформації шляхом використання енергетичної етикетки;

13) енергоефективні заходи – заходи, результатом реалізації яких є зниження витрат енергії на одиницю вироблених благ (результатів діяльності (функціонування), виробленої продукції (товарів, робіт, послуг) та енергії);

14) енергоефективні проекти – проекти, спрямовані на скорочення споживання енергії та підвищення рівня енергетичної ефективності;

15) енергопостачальна організація – юридична особа, що здійснює постачання енергії споживачу відповідно до законодавства та договору (в тому числі електропостачальник, постачальник природного газу, теплопостачальна організація);

16) енергорозподільча організація – оператор розподільчих систем, теплотранспортуюча організація;

17) енергосервіс - комплекс технічних та організаційних енергоефективних та інших заходів, спрямованих на скорочення замовником енергосервісу споживання та/або витрат на оплату паливно-енергетичних ресурсів та/або житлово-комунальних послуг порівняно із споживанням (витратами) за відсутності таких заходів;

18) інтелектуальна система обліку – електронна система, що призначена для вимірювання споживання енергії та надає більше інформації ніж звичайні засоби вимірювальної техніки і може передавати і отримувати дані за допомогою телекомунікаційних мереж;

19) кінцеве споживання енергії – обсяг енергії, спожитої галузями економіки (в тому числі промисловістю, транспортом, сільським господарством), бюджетними установами, населенням за винятком енергії, яка використовується суб'єктами сфери енергетики для здійснення видобування, виробництва, транспортування, зберігання, передачі, розподілу та постачання енергії;

20) норма питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів (енергії) - кількість паливно-енергетичних ресурсів (енергії), що необхідна для виробництва одиниці продукції (товарів, робіт, послуг) та яка встановлюється на основі галузевих методик;

21) оператор передавальних систем – оператор системи передачі, що здійснює свою діяльність відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії»; оператор газотранспортної системи, що здійснює свою діяльність відповідно до Закону України «Про ринок природного газу».

22) оператор розподільчих систем – оператор системи розподілу, що здійснює свою діяльність відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії»; оператор газорозподільної системи, що здійснює свою діяльність відповідно до Закону України «Про ринок природного газу».

23) первинне споживання енергії – валовий (сукупний) обсяг спожитої енергії в країні за винятком енергії, що використовується для задоволення неенергетичних потреб;

24) первинний енергетичний ресурс – енергетичний ресурс, зосереджений у природних ресурсах, що не піддавався жодним штучним змінам чи перетворенням.

25) продукт, пов'язаний зі споживанням енергії, – будь-який товар, який під час його використання здійснює вплив на енергоспоживання і введений в обіг та/або в експлуатацію, в тому числі деталі, призначені для включення у продукти, пов'язані зі споживанням енергії, які введені в обіг та/або в експлуатацію як окремі деталі для кінцевих користувачів та екологічні характеристики яких можуть бути оцінені незалежно від такого продукту;

26) система енергетичного менеджменту – комплекс взаємопов'язаних елементів, що формують систему управління енергетичним споживанням, яка включає в себе організаційну структуру, функції управління, обов'язки та відповідальність, стратегію, процедури, процеси, ресурси для формування, впровадження, досягнення цілей енергетичної ефективності;

27) споживач – фізична особа, фізична особа-підприємець або юридична особа, що купує енергію для власного споживання;

28) споживач з малими об'ємами споживання енергії - споживач, що споживає енергію в об'ємі не більше 1000 тон умовного палива на рік;

29) юридичні особи, які забезпечують потреби держави або територіальної громади - юридичні особи (підприємства, установи, організації) та їх об'єднання, які забезпечують потреби держави або територіальної громади, якщо така діяльність не здійснюється на промисловій чи комерційній основі, за наявності однієї з таких ознак:

юридична особа є розпорядником, одержувачем бюджетних коштів;

органи державної влади чи органи місцевого самоврядування володіють більшістю голосів у вищому органі управління юридичної особи;

у статутному капіталі юридичної особи державна або комунальна частка акцій (часток, паїв) перевищує 50 відсотків.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Господарському кодексі України, Законах України «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації», «Про ринок природного газу», «Про ринок електричної енергії», «Про теплопостачання», «Про публічні закупівлі», «Про національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про енергетичну ефективність будівель».

Стаття 2. Предмет та сфера дії Закону

1. Цей закон регулює відносини, що виникають у сфері забезпечення енергетичної ефективності, з метою досягнення національної мети з енергоефективності.

2. Сфера забезпечення енергетичної ефективності охоплює енергоефективні заходи, що здійснюються під час видобутку первинних енергетичних ресурсів, виробництва, транспортування, передачі, розподілу, постачання та споживання енергії.

Стаття 3. Державна політика у сфері забезпечення енергетичної ефективності

1. Метою державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності є створення правових, економічних та соціальних умов для підвищення рівня енергетичної ефективності юридичними та фізичними особами, фізичними особами-підприємцями, конкурентного та сталого економічного розвитку та скорочення викидів парникових газів.

2. Державна політика у сфері забезпечення енергетичної ефективності є невід'ємною частиною державної енергетичної, економічної та екологічної політики.

3. Основними цілями та заходами реалізації державної політики в сфері забезпечення енергетичної ефективності є:

1) усунення регуляторних та нерегуляторних бар'єрів здійснення енергоефективних заходів та реалізації енергоефективних проектів;

2) зміцнення співробітництва між споживачами, виробниками, постачальниками енергії, виконавцями енергосервісу, державними органами та органами місцевого самоврядування з метою досягнення цілей та цільових показників в сфері забезпечення енергетичної ефективності;

3) популяризація та використання високоефективних технологій, систем енергетичного менеджменту, систем моніторингу енергетичної ефективності;

4) використання енергії з відновлюваних джерел споживачами енергії;

5) законодавче впровадження фінансових та податкових механізмів стимулювання здійснення енергоефективних заходів;

6) сприяння розвитку ринку енергосервісу.

Стаття 4. Державне регулювання у сфері забезпечення енергетичної ефективності

1. Державне регулювання у сфері забезпечення енергетичної ефективності спрямоване на безпечне та надійне енергопостачання, конкурентний та сталий економічний розвиток, збереження первинних енергетичних ресурсів та скорочення викидів парникових газів.

2. З метою забезпечення ефективного використання енергії Кабінетом Міністрів України встановлюється національна мета з енергетичної ефективності до 2020 року та на подальші періоди, яка визначається з врахуванням цілей кінцевого споживання енергії у 2020 році для країн – членів Енергетичного Співтовариства, положень цього Закону, заходів Національних планів дій з енергоефективності до 2020 року та на подальші періоди, інших заходів стимулювання енергоефективності.

3. У звіті про встановлення національної мети з енергетичної ефективності до 2020 року, що подається Кабінетом Міністрів України до Секретаріату Енергетичного Співтовариства, мета відображається в абсолютних значеннях первинного споживання енергії та кінцевого споживання енергії разом із поясненнями щодо способів та даних, на основі яких здійснювався розрахунок цієї мети.

4. Державне регулювання у сфері забезпечення енергетичної ефективності здійснюється з метою досягнення національної мети з енергетичної ефективності та передбачає:

- створення нормативно-правової бази, розробку економічних механізмів для підтримки та стимулювання підвищення рівня енергетичної ефективності;
- надання державної підтримки реалізації енергоефективних заходів;
- реалізацію державних цільових, галузевих, регіональних і місцевих програм підвищення рівня енергетичної ефективності;
- встановлення норм та стандартів у сфері забезпечення енергетичної ефективності відповідно до практики Європейської Комісії та Секретаріату Енергетичного Співтовариства щодо застосовування положень актів законодавства Європейського Союзу;
- захист прав та інтересів суб'єктів у сфері забезпечення енергетичної ефективності;
- створення умов для участі банків та інших фінансових установ у фінансуванні енергоефективних заходів та проектів з підвищення рівня енергетичної ефективності;
- встановлення обмеженого строкового пільгового оподаткування суб'єктів, що здійснюють енергоефективні заходи;
- підтримку функціонування та розвитку сучасної та ефективної енергетичної інфраструктури;
- інформаційно-консультативне забезпечення підвищення рівня енергетичної ефективності.

Стаття 5. Повноваження Верховної Ради України у сфері забезпечення енергетичної ефективності

Верховна Рада України визначає засади єдиної державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, а саме:

- створює законодавчу базу у сфері забезпечення енергетичної ефективності;
- визначає основні напрями державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності;
- в межах Державного бюджету України встановлює обсяг асигнувань для надання державної підтримки енергоефективних заходів;
- вирішує інші питання у сфері забезпечення енергетичної ефективності відповідно до Конституції та законів України.

Стаття 6. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення енергетичної ефективності

1. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні і районні ради відповідно до їх компетенції:

- затверджують регіональні програми енергоефективності, що фінансуються з бюджету Автономної Республіки Крим, обласних і районних бюджетів;

- створюють регіональні фонди для фінансової підтримки енергоефективних програм, проектів та заходів;

- визначають кошти бюджету Автономної Республіки Крим, обласних і районних бюджетів для фінансової підтримки регіональних програм енергоефективності і доручають Раді міністрів Автономної Республіки Крим, делегують повноваження обласним і районним державним адміністраціям щодо фінансування регіональних програм енергоефективності;

- контролюють фінансування регіональних програм енергоефективності за кошти бюджету Автономної Республіки Крим, обласних і районних бюджетів;

- здійснюють контроль за реалізацією енергоефективних заходів в Автономній республіці Крим, областях, районах, які здійснюються за рахунок коштів місцевих бюджетів, а також моніторинг енергоефективних заходів, що реалізуються за рахунок коштів з інших джерел, не заборонених законодавством;

- сприяють встановленню та використанню енергоефективного обладнання, технологій і матеріалів в Автономній Республіці Крим, областях, районах;

- здійснюють популяризацію переваг ефективного використання енергії та проводять інформаційні кампанії в засобах масової інформації стосовно залучення фінансових ресурсів для здійснення енергоефективних заходів;

- залучають інвестиції та кредитні кошти для реалізації енергоефективних програм, проектів та заходів.

2. Органи місцевого самоврядування - сільські, селищні, міські, районні у містах (у разі їх створення) ради відповідно до їх компетенції:

- затверджують місцеві програми енергоефективності;

- створюють місцеві фонди для фінансової підтримки енергоефективних програм, проектів та заходів;

- визначають кошти місцевих бюджетів для фінансової підтримки місцевих програм енергоефективності;

- доручають своїм виконавчим органам фінансування місцевих програм енергоефективності за рахунок коштів місцевого бюджету;

- здійснюють контроль фінансування місцевих програм з енергоефективності за кошти місцевого бюджету;

- реалізують заходи з підвищення енергоефективності у відповідних населених пунктах, здійснюють контроль за виконанням таких заходів;

- сприяють використанню енергоефективного обладнання, технологій і матеріалів на території відповідних територіальних громад;

- здійснюють популяризацію переваг ефективного використання енергії та проводять інформаційні кампанії в засобах масової інформації стосовно залучення фінансових ресурсів для здійснення енергоефективних заходів;
- залучають інвестиції та кредитні кошти для реалізації програм енергоефективності, енергоефективних проектів та заходів.

Стаття 7. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері забезпечення енергетичної ефективності

Кабінет Міністрів України:

- здійснює державне управління, визначає пріоритетні напрями діяльності та забезпечує проведення державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності;
- затверджує державні цільові програми у сфері забезпечення енергетичної ефективності, Національні плани дій з енергоефективності;
- сприяє створенню енергоефективної інфраструктури;
- сприяє розвитку ринку енергосервісу та здійсненню науково-дослідних робіт в сфері забезпечення енергетичної ефективності;
- створює умови для впровадження органами місцевого самоврядування та органами державної влади систем енергетичного менеджменту;
- створює фонди для фінансової підтримки програм енергоефективності, енергоефективних проектів та заходів;
- готує та подає Верховній Раді України у складі проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік пропозиції щодо видатків Державного бюджету на фінансову підтримку реалізації державних цільових програм, проектів та заходів у сфері забезпечення енергетичної ефективності;
- щорічно інформує Секретаріат Енергетичного Співтовариства щодо виконання цільових показників у сфері забезпечення енергетичної ефективності;
- здійснює інші повноваження, передбачені законом.

Стаття 8. Повноваження центральних органів виконавчої влади у сфері забезпечення енергетичної ефективності

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності:

- спрямовує та координує здійснення іншими центральними органами виконавчої влади заходів з питань забезпечення енергетичної ефективності;
- подає Кабінету Міністрів України пропозиції щодо визначення пріоритетних напрямів діяльності, затвердження державних цільових програм у сфері забезпечення енергетичної ефективності, та видатків Державного бюджету на їх реалізацію;

- подає Кабінету Міністрів України пропозиції щодо утворення фондів для фінансової підтримки програм енергоефективності, енергоефективних проектів та заходів;

- здійснює нормативно-правове регулювання у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

- здійснює інформаційно-консультативне забезпечення з питань підвищення рівня енергетичної ефективності;

- здійснює інші повноваження, визначені законом.

2. Центральний орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності:

- розробляє державні цільові програми у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

- спільно із заінтересованими органами державної влади та органами місцевого самоврядування розробляє Національні плани дій з енергоефективності, здійснює моніторинг їх реалізації та звітує Кабінету Міністрів України про стан виконання цих планів;

- здійснює підготовку пропозицій щодо формування та удосконалення законодавства у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

- створює умови для реалізації державно-приватного партнерства у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

- сприяє впровадженню системи енергетичного менеджменту та енергетичного аудиту;

- забезпечує проведення державної експертизи з енергоефективності;

- забезпечує функціонування системи нормування питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів в національній економіці;

- розробляє нормативно-правові акти щодо енергетичного маркування енергоспоживчих продуктів;

- забезпечує впровадження вимог до екодизайну продуктів, пов'язаних з енергоспоживанням;

- провадить інформаційну діяльність з популяризації економічних, екологічних і соціальних переваг підвищення рівня енергетичної ефективності, запровадження енергоефективного обладнання, технологій і матеріалів;

- надає адміністративні послуги відповідно до законодавства;

- щорічно (до 30 квітня року, наступного за звітним) звітує Кабінету Міністрів України про виконання цільових показників у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

- забезпечує розроблення норм, правил, технічних регламентів у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

- формує, кожні півроку оновлює та публікує на своєму офіційному веб-сайті перелік виконавців енергосервісу;

- здійснює підготовку пропозицій щодо встановлення цільових показників у сфері забезпечення енергетичної ефективності, розрахунку їх значень та визначенні заходів, необхідних для досягнення таких цільових показників;

- надає методичну допомогу органам державної влади та органам місцевого самоврядування під час розробки державних цільових, галузевих, регіональних та місцевих програм у сфері забезпечення енергетичної ефективності та здійснення енергоефективних заходів, які фінансуються з державного та місцевих бюджетів;

- здійснює підготовку пропозицій щодо удосконалення навчальних програм та програм з підвищення кваліфікації енергоменеджерів;

- здійснює інші повноваження, визначені законодавством.

3. Інші центральні органи виконавчої влади:

- здійснюють підготовку пропозицій щодо реалізації у відповідній галузі економіки державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, створюють організаційно-економічні механізми підтримки її реалізації;

- готують та подають у встановленому порядку відповідно до компетенції пропозиції щодо пріоритетних напрямів діяльності у сфері забезпечення енергетичної ефективності галузевого рівня;

- відповідно до компетенції беруть участь у розробленні Національних планів дій з енергоефективності, здійсненні моніторингу їх реалізації та звітуванні Кабінету Міністрів України про стан виконання цих планів;

- здійснюють інші повноваження, визначені законом.

Стаття 9. Повноваження місцевих органів виконавчої влади у сфері забезпечення енергетичної ефективності

Місцеві органи виконавчої влади:

- розробляють проекти регіональних програм енергоефективності і подають їх на затвердження відповідній раді, забезпечують їх виконання, звітують перед відповідною радою про їх виконання;

- розробляють та вносять пропозиції до проектів державних цільових програм у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

- надають відповідним радам пропозиції щодо створення регіональних фондів для фінансової підтримки програм енергоефективності, енергоефективних проектів та заходів;

- здійснюють популяризацію переваг ефективного використання енергії та проводять інформаційні кампанії в засобах масової інформації стосовно залучення фінансових ресурсів для здійснення енергоефективних заходів;

- залучають інвестиції та кредитні кошти для реалізації енергоефективних програм, проектів та заходів;
- здійснюють інші повноваження, визначені законодавством.

Стаття 10. Стратегія термомодернізації житлових та нежитлових будівель

1. Кабінет Міністрів України затверджує довгострокову стратегію термомодернізації житлових та нежитлових будівель усіх форм власності (далі - Стратегія). Стратегія передбачає механізми фінансування, етапи та строки реалізації відповідних програм, проектів та заходів у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель.

2. Стратегія переглядається кожні три роки та подається до Секретаріату Енергетичного Співтовариства разом з Національним планом дій з енергоефективності.

Стаття 11. Термомодернізація будівель, що забезпечують діяльність органів державної влади

1. Починаючи з 1 грудня 2017 року органи державної влади зобов'язані забезпечувати термомодернізацію будівель, в яких вони розташовані та які перебувають у власності таких органів, в еквіваленті 1% загальної площі таких будівель на рік з метою приведення рівня енергетичної ефективності таких будівель у відповідність мінімальним вимогам до енергетичної ефективності, встановленим відповідно до Закону України «Про енергетичну ефективність будівель».

Зобов'язання щодо забезпечення щорічної термомодернізації поширюється виключно на будівлі, що опалюються та/або охолоджуються, з опалюваною площею більше 500 квадратних метрів (з 1 січня 2019 року – 250 квадратних метрів) і рівень енергетичної ефективності яких станом на 1 грудня 2017 року не відповідає мінімальним вимогам до енергетичної ефективності будівель, встановленим відповідно до Закону України «Про енергетичну ефективність будівель».

2. Положення частини першої цієї статті не поширюються на будівлі:

- які віднесені до об'єктів культурної спадщини відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини», якщо приведення рівня їх енергетичної ефективності до мінімальних вимог змінить їх вигляд чи негативно вплине на конструкцію будівлі;
- які забезпечують діяльність Збройних сил України або інших органів державної влади, що формують та реалізують державну політику з питань національної безпеки та оборони, крім будинків житлового фонду, адміністративного та побутового призначення;

- які використовуються під час богослужінь, релігійних обрядів і церемоній, навчання релігії.

3. У разі, якщо протягом року здійснено термомодернізацію загальної площі будівель у розмірі, більшому ніж передбачений частиною першою цієї статті відсоток загальної площі будівель, різниця між загальною площею, яка підлягає термомодернізації в цьому році та фактично термомодернізованою загальною площею будівель може бути зарахована як виконання відповідних зобов'язань у наступних чи попередніх роках у межах трирічного строку.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері будівництва, формує та оприлюднює базу даних будівель, в яких розташовані та які перебувають у власності органів державної влади і рівень енергетичної ефективності яких не відповідає мінімальним вимогам до енергетичної ефективності будівель відповідно до Закону України «Про енергетичну ефективність будівель» (далі – база даних будівель).

База даних будівель формується за винятком будівель, визначених у частині другій цієї статті.

Порядок формування та оприлюднення бази даних будівель затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері будівництва.

5. З метою виконання зобов'язань, передбачених частиною першою цієї статті, органи державної влади:

- розробляють та реалізують державні цільові, галузеві програми (плани, проекти) термомодернізації будівель, які включають конкретні цілі та заходи з підвищення рівня енергетичної ефективності;

- впроваджують систему енергетичного менеджменту, забезпечують проведення енергетичних аудитів;

- у разі необхідності укладають договори енергосервісу з урахуванням законодавства про здійснення публічних закупівель.

Стаття 12. Особливості придбання товарів та послуг, придбання та найму (оренди) будівель органами державної влади, органами місцевого самоврядування та юридичними особами, які забезпечують потреби держави або територіальної громади

1. Органам державної влади, органам місцевого самоврядування, юридичним особам, які забезпечують потреби держави або територіальної громади, забороняється придбання товарів, пов'язаних зі споживанням енергії, та послуг, для надання яких використовуються продукти, пов'язані зі споживанням енергії, якщо клас енергетичної ефективності таких товарів (продуктів) нижче за

встановлений нормативно-правовими актами у сфері енергетичного маркування максимальний клас енергетичної ефективності, а у випадках, коли на такий товар (продукт) не поширюються вимоги нормативно-правових актів у сфері енергетичного маркування, якщо такий товар (продукт) не відповідає індикативним показникам, визначеним нормативно-правовими актами у сфері екодизайну.

Встановлені цією частиною вимоги щодо енергетичної ефективності продуктів, пов'язаних зі споживанням енергії і які використовуються для надання послуг, поширюються лише на нові продукти, що придбаваються для цілей надання відповідних послуг.

Закупівля комплекту товарів, пов'язаних зі споживанням енергії, клас енергетичної ефективності якого відповідає встановленому нормативно-правовими актами у сфері енергетичного маркування максимальному класу енергетичної ефективності, може здійснюватися без оцінки відповідності класу енергетичної ефективності кожного товару, що входить до зазначеного комплекту, встановленому нормативно-правовими актами у сфері енергетичного маркування максимальному класу енергетичної ефективності.

Органам державної влади, органам місцевого самоврядування, юридичним особам, які забезпечують потреби держави або територіальної громади, забороняється придбання та укладення договорів найму (оренди) будівель, енергетична ефективність яких є нижчою за діючі на момент такого придбання або найму (оренди) мінімальні вимоги до енергетичної ефективності будівель, встановлені у порядку, передбаченому Законом України «Про енергетичну ефективність будівель».

Заборона, встановлена в частинах першій та другій цієї статті, не поширюється на випадки:

придбання товару (товарів), послуги (послуг), вартість якого (яких) менше вартості предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг), встановленої в абзаці другому частини першої статті 2 Закону України «Про публічні закупівлі»;

придбання та найму (оренди) будівель з метою їх реконструкції або знесення;

придбання будівель з метою їх подальшого продажу без використання для власних потреб;

придбання та найму (оренди) будівель, що є об'єктами культурної спадщини.

2. Заборона, встановлена в частинах першій та другій цієї статті, не застосовується у разі наявності на момент придбання відповідних товарів та послуг, придбання та найму (оренди) будівель підстав, що підтверджують економічну та технічну недоцільність її застосування, або якщо застосування такої заборони призведе до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення

конкуренції під час придбання відповідних товарів та послуг, придбання та найму (оренди) будівель.

Підтвердження економічної та технічної недоцільності застосування заборони, встановленої в частинах першій та другій цієї статті, її впливу на конкуренцію під час придбання відповідних товарів та послуг, придбання та найму (оренди) будівель здійснюється у порядку та відповідно до методичних рекомендацій, що затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері публічних закупівель.

3. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, юридичні особи, які забезпечують потреби держави або територіальної громади, зобов'язані оцінити можливість укладення довгострокових енергосервісних договорів у разі закупівлі послуг з постачання електричної енергії, теплової енергії, гарячої води та газу.

Оцінка можливості укладення довгострокових енергосервісних договорів здійснюється відповідно до методики, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності.

Стаття 13. Забезпечення щорічної економії енергії споживачами

1. Кабінет Міністрів України встановлює цільовий показник економії енергії, який передбачає досягнення у період з дня набрання чинності цим Законом до 31 грудня 2020 року щорічної економії енергії споживачами в розмірі щонайменше 0,7% від сукупного річного обсягу продажу енергії споживачам енергопостачальними організаціями, усередненого за період з 1 січня 2012 року по 31 грудня 2014 року.

2. Обсяги продажу енергії у сфері транспорту можуть частково або повністю не враховуватись під час розрахунку та встановлення цільового показника економії енергії, зазначеного в частині першій цієї статті.

3. Щорічна економія енергії відображається у значеннях первинного споживання енергії або кінцевого споживання енергії.

4. Досягнення цільового показника економії енергії забезпечується шляхом здійснення політичних заходів підвищення енергоефективності.

5. До політичних заходів підвищення енергоефективності належить:

1) розроблення та виконання державних цільових програм у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

2) встановлення енергетичних податків або податків на викиди парникових газів (екологічного податку);

3) надання державної підтримки та/або податкових пільг з метою стимулювання запровадження енергоефективних технологій та зменшення споживання енергії споживачами;

4) укладення добровільних угод, предметом яких є запровадження енергоефективних технологій, що призводять до зменшення споживання енергії споживачами;

5) затвердження стандартів, норм та правил щодо підвищення енергетичної ефективності товарів та послуг, включаючи будівлі та транспортні засоби (крім випадків, коли прийняття таких стандартів, норм і правил є обов'язковим відповідно до вимог актів законодавства Енергетичного Співтовариства);

6) запровадження енергетичного маркування (крім випадків здійснення енергетичного маркування відповідно до вимог актів законодавства Енергетичного Співтовариства);

7) навчання та консультування з питань енергоефективності, результатом якого є стимулювання запровадження енергоефективних технологій та зменшення споживання енергії споживачами;

8) створення фонду енергоефективності;

9) інші заходи, результатом яких є забезпечення щорічної економії енергії споживачами.

6. Застосування політичних заходів підвищення енергоефективності повинно відповідати таким критеріям:

1) встановлення відповідальності осіб, що забезпечують економію енергії споживачами в межах реалізації політичних заходів, за порушення вимог законодавства;

2) забезпечення прозорості визначення щорічної економії енергії, які необхідно досягнути в результаті здійснення політичних заходів підвищення енергоефективності;

3) здійснення розрахунку щорічної економії енергії споживачами відповідно до методики, яка розробляється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, відповідно до актів законодавства Європейського Союзу та Енергетичного Співтовариства;

4) забезпечення щорічного звітування учасників добровільних угод щодо забезпечення щорічної економії енергії споживачами;

5) здійснення моніторингу результатів застосування політичних заходів та, за необхідності, вжиття дій щодо їх покращення;

6) запровадження системи контролю здійснення політичних заходів;

7) щорічне оприлюднення інформації щодо економії енергії протягом звітного року.

Застосування політичного заходу, передбаченого пунктом 2 частини третьої цієї статті, повинно відбуватись з врахуванням критеріїв, зазначених в пунктах 1-3, 5, 7 цієї частини.

Застосування політичного заходу, передбаченого пунктом 4 частини третьої цієї статті, повинно відбуватись з врахуванням критеріїв, зазначених в пунктах 1-7 цієї частини.

Застосування політичних заходів, передбачених пунктами 1, 3, 5-9 частини третьої цієї статті, повинно відбуватись з врахуванням критеріїв, зазначених в пунктах 1-3, 5, 7 цієї частини.

7. Моніторинг результатів застосування політичних заходів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, з використанням статистичних даних та методології збору первинної інформації («знизу-вверх»), передбаченої частиною сьомою статті 19 цього Закону.

Учасники добровільних угод надають звіти щодо забезпечення щорічної економії енергії споживачами центральному органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, щорічно до 15 березня року, наступного за звітним.

8. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті інформацію щодо економії енергії, досягнутої протягом звітного року в результаті реалізації політичних заходів підвищення енергоефективності, а також щодо рівня досягнення цільового показника економії енергії, зазначеного в частині першій цієї статті.

9. Подвійний облік результатів здійснення політичних заходів підвищення енергоефективності не допускається.

Стаття 14. Енергетичний аудит та системи енергетичного менеджменту

1. Кабінет Міністрів України запроваджує Національну систему енергетичного аудиту та встановлює порядок та особливості кваліфікації енергетичних аудиторів, процедури та критерії здійснення енергетичного аудиту. Такі критерії повинні бути прозорими та недискримінаційними і відповідати вимогам законодавства Енергетичного Співтовариства.

Кабінет Міністрів України забезпечує прозорість, достовірність інформації, що міститься в Національній системі енергетичного аудиту, та її спрямованість на досягнення національної мети з енергетичної ефективності.

2. Кваліфікація осіб, які мають намір провадити діяльність із енергетичного аудиту, проводиться атестаційними комісіями, створеними вищими навчальними закладами або саморегульованими організаціями у сфері енергетичної ефективності.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності забезпечує:

адміністрування Національної системи енергетичного аудиту;

моніторинг якості енергетичного аудиту;

створення, ведення, регулярне оновлення та оприлюднення на своєму офіційному веб-сайті переліку кваліфікованих енергетичних аудиторів, що зареєстровані в Національній системі енергетичного аудиту;

оприлюднення та доступ споживачів до інформації про порядок та особливості кваліфікації енергетичних аудиторів, визначених в Національній системі енергетичного аудиту;

доступність та популяризацію переваг енергетичних аудитів, що виконані відповідно до процедур та критеріїв, визначених в Національній системі енергетичного аудиту;

розроблення програм підвищення обізнаності населення про переваги енергетичного аудиту;

сприяння розробці програм навчання кваліфікованих енергетичних аудиторів та енергоменеджерів;

організаційне та нормативно-методичне забезпечення функціонування систем енергетичного менеджменту в бюджетних установах органів місцевого самоврядування та органів державної влади.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності здійснює оцінку рівня технічної компетентності, об'єктивності та достовірності застосування Національної системи енергетичного аудиту, та надає висновок про результати такої оцінки Кабінету Міністрів України.

У разі негативного висновку Кабінет Міністрів України приймає рішення щодо усунення недоліків у функціонуванні Національної системи енергетичного аудиту, а також щодо підвищення доступності процедур кваліфікації.

5. Виконавцям енергосервісу гарантується прозорий та недискримінаційний доступ до Національної системи енергетичного аудиту.

6. Суб'єкти великого підприємництва, а також суб'єкти господарювання, річне споживання енергії яких перевищує 1000 т у.п., зобов'язані проводити енергетичний аудит з такою періодичністю:

а) перший енергетичний аудит повинен бути проведений до 5 листопада 2018 року;

б) наступні енергетичні аудити проводяться з періодичністю один раз на чотири роки після здійснення першого енергетичного аудиту.

Енергетичний аудит для суб'єктів великого підприємництва, а також для суб'єктів господарювання, річне споживання енергії яких перевищує 1000 т у.п.,

здійснюють кваліфіковані енергетичні аудитори або енергетичні аудитори, які перебувають у безпосередніх трудових відносинах із таким суб'єктом, за умови їх кваліфікації та надання центральному органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності за запитом інформації про проведений енергетичний аудит.

Енергетичний аудит проводиться відповідно до критеріїв, визначених в Національній системі енергетичного аудиту.

7. Суб'єкти великого підприємництва, а також суб'єкти господарювання, річне споживання паливно-енергетичних ресурсів яких перевищує 1000 т у.п., звільняються від обов'язку проведення енергетичного аудиту, передбаченого в частині п'ятій цієї статті, у разі запровадження системи енергетичного або екологічного менеджменту, яка сертифікована незалежним органом відповідно до гармонізованих Європейських та міжнародних стандартів та яка передбачає проведення енергетичного аудиту відповідно до критеріїв, визначених в Національній системі енергетичного аудиту.

Висновки енергетичного аудиту можуть бути передані будь-якому виконавцю енергосервісу за умови відсутності у замовника енергетичного аудиту заперечень щодо такої передачі.

8. Суб'єкти господарювання, на яких не поширюється обов'язок щодо проведення енергетичного аудиту відповідно до частини п'ятої цієї статті, проводять енергетичний аудит на добровільних засадах.

З метою поширення практики проведення енергетичних аудитів для всіх суб'єктів господарювання центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності:

вживає заходів щодо заохочення суб'єктів середнього та малого підприємництва до проведення енергетичного аудиту та до впровадження рекомендацій, наданих за результатами такого аудиту;

забезпечує популяризацію переваг та позитивного досвіду запровадження енергетичного менеджменту.

Суб'єкти середнього та малого підприємництва можуть отримувати державну підтримку щодо проведення енергетичного аудиту та впровадження рекомендацій, наданих за результатами такого аудиту, відповідно до програм та планів, розроблених та затверджених в установленому порядку.

Стаття 15. Вимоги до екодизайну продуктів, пов'язаних із споживанням енергії.

1. Для окремих продуктів, пов'язаних із споживанням енергії, встановлюються вимоги до екодизайну, яким такі продукти повинні відповідати під час їх введення в обіг та/або в експлуатацію.

2. Вимоги до екодизайну продуктів, пов'язаних із споживанням енергії, та межі для визначення цих вимог устанавлюються технічними регламентами на основі відповідних актів законодавства Європейського Союзу.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, забезпечує:

інформування виробників та імпортерів продуктів, пов'язаних із споживанням енергії, про вимоги до екодизайну таких продуктів;

провадження інформаційної діяльності, спрямованої на заохочення суб'єктів підприємництва, які виробляють продукти, пов'язані зі споживанням енергії, зокрема суб'єктів мікропідприємництва, малого та середнього підприємництва до впровадження екологічно обґрунтованих підходів, у тому числі енергоефективних заходів, на етапі проектування таких продуктів;

поширення серед споживачів інформації про переваги використання продуктів, пов'язаних зі споживанням енергії, які відповідають вимогам екодизайну.

Стаття 16. Облік енергії та формування рахунків на оплату енергії.

1. Комерційний облік електричної енергії здійснюється за допомогою засобів обліку у порядку встановленому Законом України «Про ринок електричної енергії України», правилами ринку, кодексом комерційного обліку.

2. Комерційний облік природного газу здійснюється за допомогою засобів обліку у порядку, встановленому Законом України «Про ринок природного газу», Законом України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу», актами Кабінету Міністрів України та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють відносини у сфері комерційного обліку природного газу.

3. Комерційний облік теплової енергії та гарячої води здійснюється за допомогою вузлів обліку у порядку та з врахуванням особливостей, визначених в Законі України «Про теплопостачання», «Про житлово-комунальні послуги», «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання».

4. Кабінет Міністрів України вживає заходи щодо заохочення впровадження новітніх систем обліку та регулювання, зокрема тих, що забезпечують можливість споживача управляти власним споживанням енергії.

5. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг вживає заходів щодо забезпечення споживачів електричної енергії та природного газу інтелектуальними системами обліку за ринковими цінами, які надають точну (достовірну) інформацію про фактичне споживання енергії, в тому числі за часовими періодами. Забезпечення споживачів електричної енергії та природного газу інтелектуальними системами

обліку здійснюється за умови наявності технічної можливості та економічної доцільності встановлення таких систем обліку.

6. Вжиття Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг заходів щодо забезпечення споживачів електричної енергії та природного газу інтелектуальними системами обліку здійснюється з врахуванням необхідності виконання таких умов:

а) надання інтелектуальними системами обліку споживачу точної інформації про споживання енергії, в тому числі за часовими періодами;

б) врахування цілей енергоефективності та переваг впровадження інтелектуальних систем обліку під час встановлення мінімальних вимог до функціональних характеристик таких систем та зобов'язань, що накладаються на учасників відповідних енергетичних ринків;

в) забезпечення захисту даних, що формуються, передаються та отримуються інтелектуальними системами обліку, а також персональних даних споживачів відповідно до законодавства;

г) у разі запиту споживача, операторами розподільчих систем забезпечуються можливості обліку інтелектуальними системами електричної енергії, що відпускається в електричні мережі електроустановками споживача, якщо такий облік є технічно можливим та економічно доцільним;

д) у разі запиту споживача, забезпечення доступу цього споживача або третьої сторони, що діє від імені споживача, до даних про відпуск або приймання електричної енергії до/з електричної мережі в зрозумілому форматі, що дозволяє використовувати отримані дані для подальшого порівняння та зіставлення;

е) надання споживачу особою, що здійснює встановлення інтелектуальних систем обліку, необхідної інформації та рекомендацій про особливості використання таких систем, в тому числі повної інформації про можливості використання таких систем для управління обліком та моніторингу споживання енергії.

7. Енергопостачальні організації забезпечують споживачу доступ до інформації про споживання енергії за минулі періоди поденно, щотижнево, помісячно та за рік. Доступ до інформації про споживання енергії протягом останніх двох років до моменту запиту споживача (або від дати початку дії договору на постачання енергії, якщо такий договір діє менше двох років) надається за допомогою мережі Інтернет або через інтерфейс (індикаторний пристрій) засобу обліку.

8. Формування рахунків за спожитою електричну енергію, теплову енергію, природний газ та гарячу воду здійснюється відповідно до законодавства, що регулює відносини у сфері комерційного обліку відповідних товарів та послуг.

Стаття 17. Нормування витрат паливно-енергетичних ресурсів (енергії)

Суб'єкти природних монополій та суб'єкти господарювання, що провадять діяльність на суміжних ринках у сферах електроенергетики, теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення, на ринках природного газу, нафтового (попутного) газу, газу (метану) вугільних родовищ та газу сланцевих товщ, нафти та нафтопродуктів щорічно розробляють та встановлюють норми питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів (енергії) на основі галузевих методик та в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Галузеві методики нормування питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів (енергії) затверджуються центральними органами виконавчої влади, що формують політику у відповідній сфері діяльності суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на суміжних ринках, та оприлюднюються на офіційних веб-сайтах таких органів.

Стаття 18. Популяризація та стимулювання підвищення рівня енергоефективності серед споживачів

1. Стимулювання споживачів з малими об'ємами споживання енергії, у тому числі населення, до впровадження енергоефективних заходів здійснюється шляхом:

1) запровадження механізмів стимулювання до зміни режиму споживання енергії, що включають:

- надання податкових пільг;
- забезпечення доступу до фінансування, в тому числі грантів, субсидій, здешевлення кредитів на здійснення енергоефективних заходів, відшкодування частини вартості енергоефективних заходів, надання безповоротної фінансової та технічної допомоги;

- поширення інформації, проведення інформаційних кампаній та здійснення інформаційно-освітніх заходів щодо підвищення рівня енергоефективності;

- реалізація та популяризація пілотних (демонстраційних) проектів;

- стимулювання зміни режиму споживання енергії на робочому місці;

2) Заохочення споживачів та об'єднань споживачів до впровадження інтелектуальних систем обліку енергії шляхом інформування:

- про економічно-ефективні та легко досяжні зміни у споживанні енергії;

- про енергоефективні заходи.

Стаття 19. Національний план дій з енергоефективності

1.3 метою досягнення національної мети з енергетичної ефективності центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної

політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, розробляє та здійснює моніторинг реалізації Національного плану дій з енергоефективності.

2. Національний план дій з енергоефективності затверджується Кабінетом Міністрів України.

3. Національний план дій з енергоефективності починаючи з 2019 року подається до Секретаріату Енергетичного Співтовариства центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності кожні 3 роки до 30 квітня.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, подає щороку до 10 (десятого) числа другого місяця, що настає за звітним періодом, Кабінету Міністрів України зведену інформацію про хід виконання Національного плану дій з енергоефективності.

5. Національний план дій з енергоефективності повинен передбачати реалізацію заходів з енергоефективності у житловому секторі, в секторі послуг, промисловості та транспорті.

6. Перший Національний план дій з енергоефективності, що подається до Секретаріату Енергетичного Співтовариства, повинен включати заходи зі значного підвищення рівня енергоефективності та визначати цілі з економії енергії при постачанні, передачі та розподілі, а також кінцевому споживанні енергії з метою досягнення національної мети з енергетичної ефективності, яка встановлюється відповідно до статті 4 цього закону.

7. Моніторинг виконання Національного плану дій з енергоефективності та звітування про досягнуті в результаті виконання плану обсяги економії енергії, а також звітування про досягнуті обсяги економії енергії в результаті виконання державних, галузевих, регіональних та місцевих програм у сфері забезпечення енергоефективності, повинні здійснюватися з використанням статистичних даних та методології збору первинної інформації («знизу-вверх»).

Статистичні дані отримуються на підставі проведених статистичних спостережень (в тому числі опитувань, вибіркового обстеження) та надаються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі статистики. Реалізація методології збору первинної інформації («знизу-вверх») здійснюється з використанням спеціалізованих систем моніторингу та верифікації. Порядок функціонування системи моніторингу та верифікації та адміністратор системи моніторингу та верифікації визначається Кабінетом Міністрів України.

8. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, що відповідають за реалізацію проектів та програм у сфері забезпечення енергоефективності, в тому числі ті, яким надається державна

підтримка або міжнародна технічна допомога, або які фінансуються за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, зобов'язані надавати інформацію про результати виконання зазначених проектів та програм до спеціалізованих систем моніторингу та верифікації, які використовуються під час реалізації методології збору первинної інформації («знизу-вверх»).

Стаття 20. Стимулювання енергоефективності в сфері передачі та розподілу електричної енергії, транспортування та розподілу природного газу

1. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг розробляє та затверджує Методику оцінки потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні.

2. Методика оцінки потенціалу енергоефективності включає:

1) порядок визначення показників енергоефективності діяльності з передачі та розподілу електричної енергії, транспортування та розподілу природного газу,

2) оцінку:

управління перевантаженнями електричних мереж та оперативної сумісності, стану приєднання до електростанцій.

3. Оператори передавальних систем та оператори розподільчих систем здійснюють оцінку потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні відповідно до Методики оцінки потенціалу енергоефективності та надсилають результати оцінки до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

4. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг при встановленні (затвердженні) тарифів на відповідні види діяльності враховує витрати для проведення оцінки потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні.

5. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг не пізніше 12 місяців з дня отримання результатів оцінки визначає у тарифах на відповідну діяльність джерела компенсації витрат та інвестицій на впровадження заходів із підвищення енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні.

6. При прийнятті рішень, які пов'язані зі здійсненням діяльності в сфері передачі та розподілу електричної енергії, транспортування та розподілу природного газу Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг враховує встановлені законом вимоги щодо заходів з енергоефективності, в тому числі застосовує механізми заохочення операторів передавальних систем та операторів розподільчих систем до підвищення доступності допоміжних послуг для користувачів електричних мереж, що дозволить впроваджувати заходи щодо підвищення рівня енергоефективності.

7. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг в межах компетенції забезпечує:

а) стимулювання участі споживачів, які мають можливість керувати своїм споживанням, в оптових та роздрібних енергетичних ринках;

б) стимулювання доступу та участі споживачів, які мають можливість керувати своїм навантаженням у ринках балансування, резервування, допоміжних та інших послуг з урахуванням технологічних обмежень;

в) відповідність вартості послуг з передачі та розподілу електричної енергії економії коштів, отриманій внаслідок заходів з енергоефективності у електричних мережах в том числі, але не виключно внаслідок інвестицій у електричні мережі чи застосування більш оптимального режиму експлуатації електричних мереж та/або внаслідок заходів з управління попитом та приєднанню розподіленої генерації;

г) стимулювання впровадження інтелектуальних мереж шляхом встановлення системи економічного заохочення для операторів передавальних систем та операторів розподільчих систем.

8. Виконання положень частин шостої та сьомої цієї статті здійснюється з дотриманням вимог надійності та безпеки функціонування об'єднаної енергетичної системи України та на основі прозорих та недискримінаційних критеріїв, які визначаються органом державного регулювання діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг.

Стаття 21. Інформування та навчання з питань підвищення рівня енергетичної ефективності

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності забезпечує:

а) доступність інформації про існуючі механізми, фінансові та правові умови підвищення рівня енергетичної ефективності серед споживачів, суб'єктів архітектурної діяльності, енергетичних та екологічних аудиторів;

б) поширення інформації серед банків та інших фінансових установ про можливість участі у фінансуванні енергоефективних заходів і проектів, включаючи участь у державно-приватному партнерстві;

в) встановлення умов для постачальників енергії щодо надання споживачам актуальної інформації та рекомендацій з питань підвищення рівня енергетичної ефективності;

г) поширення за участі інших осіб інформації, проведення інформаційних кампаній та реалізацію навчальних ініціатив з метою інформування населення про переваги та практику здійснення енергоефективних заходів.

Стаття 22. Енергосервіс

1. Для здійснення енергоефективних та інших заходів, спрямованих на скорочення споживання та/або витрат на оплату паливно-енергетичних ресурсів та/або житлово-комунальних послуг порівняно із споживанням та/або витратами, які існували б за відсутності таких заходів, фізична особа, фізична особа-підприємець або юридична особа може укласти енергосервісний договір. Оплата енергосервісу за енергосервісним договором здійснюється за рахунок суми (або її частини) скорочення споживання та/або витрат на оплату паливно-енергетичних ресурсів та/або житлово-комунальних послуг порівняно із споживанням (витратами) за відсутності таких заходів.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності сприяє створенню умов для розвитку ринку енергосервісу та доступу суб'єктів малого і середнього підприємництва до цього ринку шляхом:

а) поширення інформації щодо:

- наявних енергосервісних договорів та умов, які повинні бути включені в енергосервісні договори з метою досягнення скорочення споживання енергії та гарантування прав споживачів;

- фінансових інструментів (грантів, кредитів) та інших механізмів, спрямованих на стимулювання здійснення енергосервісу;

б) формування, оприлюднення та постійного оновлення переліку виконавців енергосервісу, або створення інформаційної системи, в якій зазначатимуться відомості щодо виконавців енергосервісу;

в) підтримки органів державної влади та органів місцевого самоврядування під час закупівель енергосервісу, що включає:

- поширення інформації про практику здійснення енергосервісу, включаючи, якщо можливо, виконання аналізу вигод та витрат із застосуванням підходу з оцінки життєвого циклу;

- оцінку, формування та надання Кабінету Міністрів України рекомендацій щодо усунення регуляторних і нерегуляторних бар'єрів для розвитку ринку енергосервісу;

г) підготовки огляду існуючого стану та подальшого розвитку ринку енергосервісу, яка здійснюватиметься в процесі оновлення Національних планів дій з енергоефективності;

д) визначення та оприлюднення місць отримання інформації, передбаченої пунктами а)-г) цієї частини;

е) сприяння залученню незалежних ринкових посередників, що стимулюватимуть споживачів і виконавців енергосервісу до укладення енергосервісних договорів.

3. Енергопостачальним організаціям, операторам систем розподілу забороняється вживати будь-яких заходів, що перешкоджають здійсненню енергосервісу та інших енергоефективних заходів, стримують розвиток ринків енергосервісу та інших енергоефективних заходів, в тому числі шляхом обмеження доступу на ці ринки інших суб'єктів, вжиття інших антиконкурентних узгоджених дій, зловживання монополюним становищем.

Стаття 23. Державна експертиза з енергоефективності

1. Державна експертиза з енергоефективності – це система заходів щодо встановлення відповідності енергоефективних проектів, проектів розрахунків норм питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів (енергії) законодавству, державним стандартам України, державним будівельним нормам і правилам України, іншим нормативно-технічним документам, що регламентують питання проектування та енергоефективності.

2. Державна експертиза з енергоефективності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Державна експертиза з енергоефективності здійснюється на добровільних засадах.

3. Розмір плати (адміністративний збір) за проведення державної експертизи з енергоефективності енергоефективних проектів, проектів розрахунків норм питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів (енергії) складає 1 мінімальну заробітну плату.

У разі якщо заявником є орган державної влади, орган місцевого самоврядування чи бюджетна установа, розмір плати (адміністративний збір) складає 0,001 мінімальної заробітної плати.

Для розрахунку розміру плати за проведення державної експертизи з енергоефективності застосовується розмір мінімальної заробітної плати, встановлений на 1 січня року, в якому надано документи для проведення державної експертизи.

Плата за проведення державної експертизи з енергоефективності зараховується до Державного бюджету України.

4. Для проведення державної експертизи з енергоефективності в письмовій або електронній формі надаються:

а) для проекту розрахунків норм питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів (енергії):

- заява на проведення державної експертизи з енергоефективності, форма якої затверджується Кабінетом Міністрів України;

- розрахунок норм питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів (енергії), що здійснений відповідно до галузевої методики;

- відомості про річне споживання паливно-енергетичних ресурсів (енергії) відповідно до форм статистичної звітності;

- копія документу, що підтверджує здійснення оплати вартості проведення державної експертизи з енергоефективності;

- дані про асортимент та обсяги виробництва продукції відповідно до форм статистичної звітності;

- дані про планові витрати паливно-енергетичних ресурсів (енергії);

- план організаційно-технічних заходів з економії енергії на плановий рік;

- звіт організаційно-технічних заходів з економії енергії за минулий рік;

- пояснювальна записка до розрахунків норм питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів (енергії), що складана відповідно до галузевої методики;

- паспортні дані технологічного та енергетичного обладнання;

- енергетичні характеристики устаткування, графіки вихідно-нормативних питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів (енергії), макети розрахунку нормативних питомих витрат та економії паливно-енергетичних ресурсів, що складені відповідно до галузевої методики;

б) для енергоефективного проекту:

- заява на проведення державної експертизи з енергоефективності, форма якої затверджується Кабінетом Міністрів України;

- проектна документація, що відповідає вимогам державних стандартів України;

- вихідні дані та технічне завдання на розробку проектної документації, що відповідає вимогам державних стандартів;

- відомості про річне споживання паливно-енергетичних ресурсів (енергії);

- копія документу, що підтверджує здійснення оплати вартості проведення державної експертизи з енергоефективності.

5. Проведення державної експертизи з енергоефективності передбачає дослідження, перевірку, аналіз і оцінку енергоефективного проекту та проекту розрахунку норм питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів (енергії), підготовку обґрунтованого та об'єктивного експертного висновку.

Процедура проведення державної експертизи з енергоефективності включає:

перевірку наявності, достовірності та повноти необхідних документів і матеріалів щодо об'єкту державної експертизи з енергоефективності ;

аналітичне опрацювання документів чи матеріалів щодо об'єкту державної експертизи з енергоефективності, здійснення аналізу їх відповідності вимогам законодавства, встановленим державним стандартам, нормам і правилам;

підготовку висновку державної експертизи з енергоефективності та видачу його замовнику.

6. Термін проведення державної експертизи з енергоефективності складає 30 календарних днів з дня надходження до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, всіх необхідних документів.

7. Виключними підставами для відмови у проведенні державної експертизи з енергоефективності є:

- ненадання у повному обсязі документів, необхідних для проведення державної експертизи;

- виявлення недостовірних відомостей у документах, наданих для проведення державної експертизи.

Рішення щодо відмови у проведенні державної експертизи з енергоефективності з одночасним направленням повідомлення про необхідність доповнення документів та відомостей, необхідних для проведення державної експертизи, приймається протягом 15 робочих днів з дня надходження до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, документів для проведення державної експертизи.

8. За результатами проведення державної експертизи центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, надає висновок державної експертизи з енергоефективності, форма якого затверджується Кабінетом Міністрів України.

У разі якщо об'єкт державної експертизи з енергоефективності відповідає вимогам законодавства, державним стандартам України, державним будівельним нормам і правилам України, іншим нормативно-технічним документам, що регламентують питання проектування та енергоефективності, центральний орган

виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, надає позитивний висновок державної експертизи з енергоефективності.

Термін дії позитивного висновку державної експертизи з енергоефективності складає 3 роки від дня його видачі.

У разі якщо об'єкт державної експертизи не відповідає вимогам законодавства, державним стандартам України, державним будівельним нормам і правилам України, іншим нормативно-технічним та інструктивно-методичним документам, що регламентують питання проектування та енергоефективності, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, надає негативний висновок державної експертизи з енергоефективності.

Негативний висновок державної експертизи з енергоефективності діє безстроково.

Отримання негативного висновку державної експертизи з енергоефективності не є перешкодою для повторного її проведення, після усунення виявлених недоліків.

Стаття 24. Інші заходи стимулювання підвищення рівня енергетичної ефективності

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності та центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності здійснюють оцінку та, за необхідності, формування та надання Кабінету Міністрів України пропозицій щодо вжиття заходів із усунення регуляторних і нерегуляторних бар'єрів у сфері забезпечення енергетичної ефективності. Такі заходи не повинні перешкоджати здійсненню прав власності та користування і можуть включати:

- оптимізацію розподілу вигод та витрат між власниками будівлі, між власником (власниками) будівлі та орендарем під час здійснення енергоефективних заходів;

- вдосконалення законодавчих актів у сферах публічних закупівель, бюджетних відносин з метою стимулювання бюджетних установ до здійснення енергоефективних заходів та мінімізації витрат на споживання енергії шляхом укладення енергосервісних договорів або використання інших фінансових механізмів, що діють на довгостроковій основі.

2. Заходи, передбачені частиною першою цієї статті, можуть здійснюватись шляхом запровадження фінансових та економічних стимулів, спрощення адміністративних процедур, здійснення освітньо-навчальних заходів, поширення

інформації та надання технічної підтримки енергоефективним заходам та проектам.

3. Оцінка бар'єрів та заходів, передбачених частинами першою та другою цієї статті, надається для інформування Секретаріату Енергетичного Співтовариства у складі першого Національного плану дій з енергоефективності.

4. Стимулювання запровадження вискоелективної когенерації та підвищення рівня енергетичної ефективності в централізованих системах теплопостачання та охолодження здійснюється відповідно до закону.

Стаття 25. Фонд енергоефективності

1. Для надання державної підтримки енергоефективних заходів і проектів утворюється Фонд енергоефективності. Порядок та умови діяльності Фонду енергоефективності встановлюються законом.

Стаття 26. Відповідальність за порушення законодавства у сфері забезпечення енергетичної ефективності

1. Особи, винні в порушенні вимог законодавства у сфері забезпечення енергетичної ефективності, несуть відповідальність відповідно до закону.

2. Правопорушеннями у сфері забезпечення енергетичної ефективності зокрема є:

1) непроведення обов'язкового енергетичного аудиту у встановлених цим законом випадках;

2) порушення встановленої цим законом заборони перешкоджання здійсненню енергосервісу та інших енергоефективних заходів, стримування розвитку ринків енергосервісу та інших енергоефективних заходів (в тому числі шляхом обмеження доступу на ці ринки інших суб'єктів, вжиття інших антиконкурентних узгоджених дій, зловживання монопольним становищем).

3. У разі порушення встановленої цим законом заборони перешкоджання здійсненню енергосервісу та інших енергоефективних заходів, стримування розвитку ринків енергосервісу та інших енергоефективних заходів до енергопостачальних організацій, операторів системи розподілу застосовуються санкції у виді штрафів.

4. Орган державного регулювання діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг у разі скоєння правопорушення, передбаченого частиною другою цієї статті, приймає, у межах своїх повноважень, рішення про накладення штрафів на енергопостачальні організації, операторів системи розподілу у розмірі від 3000 до 50000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

5. Під час визначення санкцій за порушення, передбачені цією статтею, орган державного регулювання діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг

враховує серйозність і тривалість правопорушення, пом'якшуючі та обтяжуючі обставини.

Поведінка правопорушника, спрямована на зменшення негативних наслідків правопорушення, негайне припинення правопорушення після його виявлення, сприяння виявленню правопорушення органом державного регулювання діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг під час перевірки вважаються пом'якшуючими обставинами.

Поведінка правопорушника, спрямована на приховування правопорушення та його негативних наслідків, на продовження вчинення правопорушення, а також повторне вчинення правопорушення вважаються обтяжуючими обставинами.

6. Рішення органу державного регулювання діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг про застосування санкцій за порушення, передбачені цією статтею, має бути прийняте протягом тридцяти днів з дня виявлення правопорушення цим органом.

Застосування санкцій, передбачених цією статтею, не допускається, якщо порушення було виявлено через три або більше років після його скоєння (у разі триваючого порушення - його припинення) або виявлення його наслідків.

7. Рішення про застосування санкцій органом державного регулювання діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг можуть бути оскаржені в судовому порядку.

8. Суми стягнених штрафів зараховуються до Державного бюджету України.

Суми штрафів у разі їх несплати стягуються в судовому порядку.

Стаття 27. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України «Про енергозбереження» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 30, ст. 283 із наступними змінами).

3. У Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до N 51, ст. 1122):

доповнити Кодекс статтями 98-1, 98-2 такого змісту:

Стаття 98-1. Порушення вимог законодавства у сфері енергетичної ефективності

Порушення енергопостачальними організаціями, операторами системи розподілу встановленої Законом України «Про енергетичну ефективність» заборони вжиття будь-яких заходів, що перешкоджають здійсненню енергосервісу та інших енергоефективних заходів, стримують розвиток ринків енергосервісу та інших енергоефективних заходів, -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб таких організацій та операторів у розмірі від двохсот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Примітка. Терміни “енергопостачальні організації”, “оператори системи розподілу”, що застосовуються в цій статті, вживаються у значенні, наведеному в Законі України “Про енергетичну ефективність”.

Стаття 98-2. Порушення вимог законодавства щодо проведення обов’язкового енергетичного аудиту

Порушення суб’єктами великого підприємництва вимог Закону України “Про енергетичну ефективність” щодо проведення обов’язкового енергетичного аудиту, -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб таких суб’єктів у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних розмірів доходів громадян.”;

у статті 218:

частину першу після цифр “92” доповнити цифрами “, 98-2”;

частину другу після слова і цифр “статтею 92” доповнити словом і цифрами “, статтею 98-2”;

частину першу статті 219 після слова і цифр “статтями 92” доповнити цифрами “, 98-2”;

статтю 221 після слова і цифр “статтями 98” доповнити цифрами “, 98-2”;

у статті 244-18 слова і цифри “статтею 188-36” замінити словами і цифрами “статтями 188-36 та 98-1”;

у статті 255:

частину першу доповнити пунктом 2-6 такого змісту:

“2-6) посадові особи, уповноважені на те виконавчими комітетами сільських, селищних, міських рад або місцевими державними адміністраціями (стаття 98-2);”;

у пункті 18 частини другої слова і цифри “стаття 188-36” замінити словами і цифрами “статті 188-36 та 98-1”;

4. У Законі України “Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг” (Відомості Верховної Ради, 2016, № 51, ст.833):

частину четверту статті 22 після слів та знаків “Про теплопостачання” доповнити словами та знаками “, “Про енергетичну ефективність”.

5. Операторам передавальних систем та операторам розподільчих систем до 15 жовтня 2018 року здійснити оцінку потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні та направити результати

оцінки до органу державного регулювання діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг.

6. Кабінету Міністрів України:

до 30 листопада 2017 року прийняти довгострокову стратегію термомодернізації житлових та нежитлових будівель усіх форм власності;

до 15 жовтня 2017 року встановити національну мету з енергетичної ефективності до 2020 року;

до 31 грудня 2017 року надати Секретаріату Енергетичного Співтовариства звіт про встановлення національної мети з енергетичної ефективності до 2020 року;

до 31 грудня 2017 року запровадити Національну систему енергетичного аудиту, передбачену статтею 14 цього Закону;

протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;

забезпечити перегляд та приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом, а також прийняття актів, необхідних для реалізації цього Закону.

7. Центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері будівництва:

сформувавати та оприлюднити базу даних будівель, в яких розташовані та які перебувають у власності органів державної влади і рівень енергетичної ефективності яких не відповідає мінімальним вимогам до енергетичної ефективності будівель відповідно до Закону України «Про енергетичну ефективність будівель», у строк:

- до 1 жовтня 2017 року – будівель, що опалюються та/або охолоджуються з опалюваною площею не менше 500 квадратних метрів;

- до 1 січня 2019 року – будівель, що опалюються та/або охолоджуються з опалюваною площею не менше 250 квадратних метрів.

8. Центральному органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності:

- до 15 жовтня 2017 року надати Секретаріату Енергетичного Співтовариства інформацію щодо:

політичних заходів підвищення енергоефективності, які планується запровадити для досягнення цільового показника з енергоефективності;

спосіб забезпечення щорічної економії енергії споживачами, яке досягається в результаті здійснення політичних заходів;

відповідності політичних заходів підвищення енергоефективності, що плануються до запровадження, критеріям, зазначеним в частині шостій статті 13 цього Закону;

не пізніше 9 місяців з моменту створення Національної системи енергетичного аудиту здійснити оцінку рівня технічної компетентності, об'єктивності та достовірності її застосування, та надати висновок про результати такої оцінки Кабінету Міністрів України;

до 30 квітня 2019 року подати до Секретаріату Енергетичного Співтовариства перший Національний план дій з енергоефективності;

- до 1 липня 2018 року підготувати огляд існуючого стану та подальшого розвитку ринку енергосервісу.

9. Національна комісія, що здійснює державне регулювання діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг до 15 жовтня 2017 року затвердити методичку оцінки потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні.

**Голова
Верховної Ради України**